

17.

Dobro wynikające ze wspólnej pracy

I. PROSPEKT WARTOŚCI

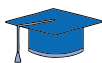
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność kontaktowania się z drugim

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Umiejętność współpracy z drugim człowiekiem

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Jakie wartości wynikają ze wspólnej pracy?
- Sprawiedliwy podział obowiązków.

- Praca jako współuczestnictwo w życiu społeczeństwa i Kościoła¹.
- Obowiązek pracy i prawo do niej.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- We współpracy trzeba się kierować zasadą braterstwa².
- Poprzez wspólną pracę szybciej osiąga się zamierzony efekt.
- Wspólna praca służy rozwojowi wzajemnych relacji z drugim człowiekiem.

Zasady

- We współpracy odkrywam wartość drugiego człowieka.
- Wspólna praca pomaga mi przezwyciężać własne słabości.
- Dzielę się radością z efektu osiągniętego wspólną pracą.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Właściwa funkcja rodziny spełnia się poprzez współpracę wszystkich jej członków.
- Współpraca kształtuje osobowość człowieka: uczy pokory, poczucia zależności, wybaczenia, sprawiedliwości, wprowadza podział obowiązków i podział odpowiedzialności.
- W rodzinie dokonuje się współpraca międzypokoleniowa.

Zasady

- Wymagam od dziecka pomocy w domu.
- Dziecko widzi moje zaangażowanie w sprawy całej rodziny.
- Zachęcam dziecko, żeby się włączało do wspólnych przedsięwzięć rodzinnych.
- Równo i sprawiedliwie (według wieku i umiejętności) dzielę obowiązki między dzieci.

¹ „Powołanie ludzi świeckich do świętości oznacza wezwanie do tego, aby żyli oni wedle Ducha włączeni w rzeczywistość doczesną i poprzez uczestnictwo w działalności ziemskiej”. ChL 17.

² „Tylko wtedy praca wyda pełny owoc, gdy osoby pracujące są połączone więzią miłości, gdy miłość obejmuje ich wzajemne stosunki. Rzeczami i sprawami rządzi się bowiem z pomocą sprawiedliwości, która oddaje każdemu to, co mu się należy”. S. Wyszyński, *Duch pracy ludzkiej...*, dz. cyt., s. 142.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Obowiązki powinny być sprawiedliwie dzielone.
- We wspólnej pracy konieczne jest wzajemne zaufanie.
- We wspólnej pracy tworzy się sieć zależności międzyosobowych.

Zasady

- Inicjuję takie przedsięwzięcia szkolne, w które mogą się włączyć i zaangażować wszyscy uczniowie.
- Na lekcjach stawiam przed uczniami zadania, które wymagają podjęcia wspólnego wysiłku.
- Po wykonanym zadaniu przypominam uczniom o dobru, jakie przyniosło one całej grupie uczniowskiej.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Uczniowie mają za zadanie wspólnie posprzątać salę lekcyjną. Dzielą się na małe grupy, każda z nich ma inny zakres obowiązków, np.: mycie ławek, wycieranie kurzy, przesadzanie kwiatów, mycie okien. Wspólna praca dodatkowo buduje

wieź międzyosobową. Można zaproponować wspólne działanie w przygotowaniu okolicznościowej uroczystości szkolnej.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Uczniowie rozumieją, jakie wartości wynikają ze wspólnej pracy. Nie rozpatrują jej w kategorii zysku materialnego, ale dostrzegają wynikające z niej dobro. Potrafią się otworzyć na drugiego człowieka i podejmować wspólny wysiłek przy wykonywaniu obowiązków. W środowisku rodzinnym i szkolnym znajdują zachętę do wspólnych przedsięwzięć.

1.10. ZAGROŻENIA

Młodzież odczuwa strach przed wzięciem odpowiedzialności za pracę wykonywaną z innymi. W domu rodzinnym często nie ma ducha współdziałania, rodzice nie dopuszczają dzieci do obowiązków i wspólnych inicjatyw, co może wynikać z braku zaufania do nich. Również szkoła może nie sprzyjać duchowi współpracy między uczniami, nauczycielami i personelem szkolnym.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Praca jest ważnym elementem życia ludzkiego. Można wyróżnić pracę wykonywaną indywidualnie i pracę polegającą na współdziałaniu. Obie dają satysfakcję, budzą wewnętrzną radość, napędzają do dalszego działania. Wspólna praca uczy współdziałania z drugim człowiekiem: cierpliwości, pokory, pokonywania własnych słabości, wybaczenia, ustępowania lub asertywności. We współpracy docenia się obecność współpracownika. Razem szybciej osiąga się zamierzony cel.

Ważne jest, aby dzieci miały obowiązki w domu. Powinny być one przydzielane sprawiedliwie, według wieku i możliwości. Trzeba rozpocząć od proszenia dzieci o wykonanie najprostszych prac indywidualnie lub wspólnie. Wśród najbliższych dokonuje się współpraca międzypokoleniowa. Można przyjąć zasadę: wspólnie mieszkamy w tym domu – wspólnie o niego dbamy. Rodzice nie powinni wyręczać dzieci we wszystkim. Z pewnością taka postawa rodzica w przyszłości zaowocuje umiejętnością wspólnej pracy.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

W powieści opisano rok z życia trójki rodzeństwa: Tomka, Ewy i Antosia. Mieszkają na tytułowej Leszczynowej Górze w gajówce, ponieważ ich tata jest gajowym. Poznajemy ich zwyczaje, obowiązki, sposób spędzania wolnego czasu. Powieść powstała w 1951 roku, dlatego niektóre słowa czy sytuacje dla współczesnych dzieci (zwłaszcza żyjących w mieście) mogą być niezrozumiałe. Nie można jej jednak odmówić tego, że porusza ważne tematy i ukazuje wiele wartości. Jedną z nich jest dobro wynikające ze wspólnej pracy. Współdziałanie w grupie uszlachetnia człowieka.

Antek wykleja skrzynkę, przyniesioną przez dzieci ze strychu, ślicznym, niebieskim papierem, Ewa i Anula majstrują z gałganków śmieszne kukielki i drutem przywiązują je do patyków, a Małgosia maluje im buzie i przyszywa peruczki z lnu. Nawet Tomek podaje patyki, drut i gałganki. Dzieci tak są zajęte wspólną pracą, że nawet nie mają czasu ze sobą rozmawiać.

Wtem wchodzi mama z wielkim tobołem na plecach i wyklada go na podłódze. Powiało od niej chłodem i wilgocią.

– Oho! – woła Ewa. – Pewno znowu dla nas robota, a my tak nie mamy czasu!

– Przy teatrzyku tyle jeszcze roboty, a czasu już niewiele – przyświadcza Małgosia.

M. Kownacka, Z. Malicka, *Dzieci z Leszczynowej Góry*, dz. cyt., s. 73.

Ewa i Tomek pomagają mamie w obowiązkach domowych, a tacie w pracy w lesie. Rodzaje tych zajęć wyznaczają pory roku. Wiosną, latem i wczesną jesienią jest ich więcej na świeżym powietrzu, a zimą w domowym zaciszu. Na strychu znajdują starą skrzynię, którą od razu chcą odnowić. Kiedy Antoś był mały, mama używała jej do przedstawień bożonarodzeniowych. Rodzeństwo zapragnęło zabawy w teatr. Wspólnie z koleżankami przystąpiło do robienia scenografii i kukielek. Dzieci były tak pochłonięte przygotowaniami, że nawet się do siebie nie odzywały. W pracę zaangażował się również Antoś, najstarszy z grupy, skończył właśnie szkołę podstawową.

W przytoczonym fragmencie czytamy, że mama wniosła do mieszkania wielki toboł. Były to makówki. Dzieci szybko zabrały się do ich wytrząśnięcia.

Mama obiecała im za to kluski z makiem i strucle. Antek wpadł na pomysł, aby z pustych makówek zrobić dodatkowe kukielki do teatrzyku. Wszystkim spodobał się ten pomysł.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

A przecież, z tym całym trudem – a może nawet poniekąd z jego powodu – praca jest dobrem człowieka. Jeśli dobro to nosi na sobie znamię „bonum arduum” wedle terminologii św. Tomasza, to niemniej jako takie jest ono dobrem człowieka. I to nie dobrem tylko „użytecznym” czy „użytkowym”, ale dobrem „godziwym”, czyli odpowiadającym godności człowieka, wyrażającym tę godność i pomnażającym ją. Chcąc bliżej określić znaczenie etyczne pracy, trzeba mieć przed oczyma tę przede wszystkim prawdę. Praca jest dobrem człowieka – dobrem jego człowieczeństwa – przez pracę bowiem człowiek nie tylko przekształca przyrodę, dostosowując ją do swoich potrzeb, ale także urzeczywistnia siebie jako człowiek, a także poniekąd bardziej „staje się człowiekiem”.

LE 9.

Człowiek nie jest sam, żyje z drugim, przez drugich, dla drugich. Cała ludzka egzystencja ma właściwy wymiar wspólnotowy – i wymiar społeczny. Ten wymiar nie może oznaczać redukcji osoby ludzkiej, jej talentów, jej możliwości, jej zadań. [...] Ten osobowy rozwój, ta przestrzeń osoby w życiu społecznym jest równocześnie warunkiem dobra wspólnego. Jeśli człowiekowi odbiera się tę możliwość, jeśli organizacja życia zbiorowego zakłada zbyt ciasne ramy dla ludzkich możliwości i ludzkich inicjatyw – nawet, gdyby to następowało w imię jakiejś motywacji „społecznej” – jest, niestety, przeciw społeczeństwu. Przeciw jego dobru – przeciw dobru wspólnemu.

Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy św. odprawionej dla świata pracy, Zaspá, 12.06.1987, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 494.

Jesteśmy powołani do pracy od chwili naszego stworzenia. Nie należy dążyć do tego, aby postęp technologiczny zastępował coraz bardziej ludzką pracę, przez co ludzkość doprowadziłaby do wyrządzenia szkody sobie samej. Praca jest koniecznością, częścią sensu życia na tej ziemi, sposobem dojrzewania, ludzkiego rozwoju i osobistego spełnienia. Z tego względu finansowa pomoc ubogim powinna być zawsze rozwiązaniem doraźnym, aby zaradzić pilnym potrzebom. Prawdziwym celem powinno być zawsze umożliwienie im godnego życia poprzez pracę.

LS 128.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Jeden drugiego brzemiona noście i tak wypełniajcie prawo Chrystusowe. Bo kto uważa, że jest kimś, gdy jest niczym, ten zwodzi samego siebie. Niech każdy bada własne postępowanie, a wtedy powód do chwały znajdzie tylko w sobie samym, a nie w zestawieniu siebie z drugim.

Ga 6,2-4;
por. Syr 10,27-28.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Znakiem „zażyłości” człowieka z Bogiem jest to, że Bóg umieszcza go w ogrodzie. Człowiek żyje w nim, aby „uprawiać go i doglądać” (Rdz 2,15); praca nie jest ciężarem, ale współpracą mężczyzny i kobiety z Bogiem w doskonaleniu stworzenia widzialnego.

KKK 378;
por. 2728.

IV. LITERATURA

- Franciszek, *Encyklika Laudato si'*, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2015.
- Grün A., *Módl się i pracuj*, tłum. J. Zychowicz, Wydawnictwo WAM, Kraków 2005.
- Jan Paweł II, *Adhortacja Christifideles laici*, w: tegoż, *Adhortacje apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, red. M. Romanek, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 351-490.
- Jan Paweł II, *Encyklika Laborem exercens*, w: tegoż, *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, red. S. Małysiak, Wydawnictwo Świętego Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 1996, s. 101-154.
- Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. odprawionej dla świata pracy*, Zaspą, 12.06.1987, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1978, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, red. J. Poniewierski, wyd. Znak, Kraków 2012, s. 490-498.
- Kalinowski M., *Praca*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2005.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Kownacka M., Malicka Z., *Dzieci z Leszczynowej Górki*, Oficyna Wydawnicza Gościński & Prętnicki, Poznań 2017.
- Laniado N., *Kiedy mama i tato dużo pracują. Jak dbać o harmonijny rozwój dziecka, nawet jeśli przez prawie cały dzień jesteśmy zajęci?*, tłum. J. Partyka, wyd. eSPe, Kraków 2005.
- Michalski M., *Człowiek, praca, kultura. O kulturowym wymiarze pracy ludzkiej*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2005.
- Nowakowski P.T., *Deprecjacja pracy i wysiłku w kolorowych pismach dla młodzieży*, „Człowiek w Kulturze” 2005, nr 17, s. 135-141.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Praca a kultura*, red. M. Kowalczyk, wyd. Standruk, Lublin 2005.
- Wyszyński S., *Duch pracy ludzkiej. Myśli o wartości pracy*, wyd. Soli Deo, Warszawa 2020.

